

Keilailu

Keilailu on palloveli, jossa pyrkimyksenä on palloa rataa pitkin vierittämällä kaataa puisia, muovipäällysteisiä keiloja. Suosituin keilailumuoto on amerikkalaisperäinen versio (engl. *bowling* tai *ten-pin*), jossa keiloja on kymmenen kappaletta ja ne sijaitsevat 60 jalan (18,3 metrin) mittaisen keilaradan päässä, symmetrisessä kolmiossa keilapöydällä.

Kullakin pelaajalla on kaksi heittoyritystä kaataa keilapatteri keilapallolla. Tarkoitus on oikeakätisellä keilaajalla osua hieman kärkikeilan oikealle puolelle niin sanottuun taskuun, jonka muodostavat keilat yksi ja kolme. Vasenkätisellä vastaavat keilat ovat yksi ja kaksi. Mikäli ensimmäisellä yrityksellä pelaaja kaataa kaikki kymmenen keilaa, hän tekee *kaadon*.^[1]

Sisällysluettelo

Rata ja välineet

Vaatetus

Pelin luonne

Pistelasku

Luokittelua

Historiaa

Samankaltaisia lajeja

Lähteet

Aiheesta muualla

Keilailu

Alkuperämaa Yhdysvallat

Piirteet

Varusteet keilapallo
Pelikenttä keilarata
Pelialue noin 30 × 1,06 m

Kilpailutoiminta

Kansainvälinen kattojärjestö International Bowling Federation (IBF)

Rata ja välineet

Keilarata on tehty 39 polyuretaani- tai puulankusta.^[2] Rata on kokonaisuudessaan noin 30 metriä pitkä ja 106 senttimetriä leveä. Heittomatka eli yliastumisviivasta ensimmäiseen keilaan on 18,29 metriä. Radan molemmilla puolilla on kouru, joka on noin 10 senttimetriä syvä ja 23 senttimetriä leveä. Radan sivuun ajautuneet keilapallot kulkeutuvat kourua pitkin radalta keilojen ohi.^[3]

Keilapallo valmistetaan kovakumista, muovista tai niiden sekoituksesta. Pallo painaa enintään 7,25 kilogrammaa; alarajaa painolle ei ole.^[3] Harrastelijat käyttävät omille käsivoimilleen sopivanpainoisia palloja.^[2] Pallon ympärysmittan on oltava 678,33–685,8 millimetriä. Pallossa on reiät peukalolle, keskisormelle ja nimettömälle.^[3]

Keilaratoja.

Keilat ovat 38,1 senttimetriä korkeita ja painavat 1531–1645 grammaa. Ne ovat sisältä puuta ja pinnalta muovia. Keiloja pystytetään radan päähän kymmenen kappaletta tasavälein kolmion muotoiseen kuvioon, jonka jokaisen sivun pituus on 91 senttimetriä.^[3]

Keilapallo ja keila.

Vaatetus

Keilailussa pukeudutaan tavallisiin vaatteisiin lukuun ottamatta tiettyjä erityisvarusteita. Kilpailutilanteissa tulee Suomessa käyttää Suomen keilailuliiton hyväksymää pelipaitaa. Myös suorat housut kuuluvat tapoihin, joskaan eivät ole pakolliset, säännöt vaativat vain siistien housujen käyttöä ja erikseen kieltävät shortsit, verkkarit ja farkut.

Keilailussa pelaajat käyttävät erikoisvalmisteisia kenkiä, jotka sallivat toisaalta loppuliu'un heiton lopussa ja toisaalta pidon kengän ja vauhdinottoradan välillä. Halvemmissa kenkämalleissa yleensä kummankin kengän pohja on samanlainen. Päkiäosa on valmistettu yleensä nahasta, jotta kenkä liukuisi vauhdinottoradalla, ja kantaosa kumista pysähtymistä varten. Kalliimmissa kenkämalleissa toisen kengän pohja on valmistettu siten, että sen pohjat ovat vaihdettavissa, jotta kenkä liukuu aina yhtä paljon riippumatta vauhdinottoradan kitkaisuudesta. Toisen kengän pohja on taas valmistettu kumista, jotta saavutetaan suurempi kitka vauhdinottoradan ja kengän välillä. Oikeakätisellä keilaajalla liukujalka on vasen ja vasenkätisellä keilaajalla oikea.

Pelin luonne

Keilaaja ottaa neljän askeleen vauhdin^[1] ja pyrkii heitollaan osumaan keiloihin niin, että keilat kaatavat toisensa ketjureaktiossa. Paras osumakohta on ykköskeilan sekä kakkos- tai kolmoskeilan väliin. Epäonnistuneen heiton seurauksena voi jäädä pystyyn keiloja, jotka ovat niin kaukana toisistaan, että niitä ei voi paikata yhdellä heitolla.^[2]

Saadakseen keilat kaatumaan mahdollisimman tehokkaasti on heittäjän saatava palloonsa oikea tulokulma keiloihin nähden sekä riittävä kitka rataa vasten. Tämän takia huippukeilaajat käyttävät pallossaan voimakasta kierrettä. Tulokulmaan vaikuttaa pallon liike radalla, johon puolestaan vaikuttavat pallon vauhti, pyörintäsuunta, pyörinnän määrä sekä itse käytettävä pallo. Oikeanlaisen pallon valinnalla saadaan irti maksimaalinen hyöty radasta. Kilpakeilaajan on osattava ottaa huomioon myös ratojen öljyprofiili^{selvennä} ja alustan kitkaisuus.^[3]

Kierteellä heitetty pallo osumassa ykkös- ja kolmoskeilan väliin, mikä antaa usein hyvät toiveet kaadosta

Pistelasku

Keilaaja vierittää palloa rataa pitkin ja pyrkii kaatamaan mahdollisimman paljon keiloja. Keilaajalla on yhdessä sarjassa kymmenen ruutua, joista kussakin kaksi yritystä kaataa kaikki 10 keilaa. Jos keilaaja kaataa kaikki keilat ruudun ensimmäisellä yrityksellä eli tekee ”kaadon” (merkitään X), hän saa ruudusta 10

pistettä plus kahden seuraavan heiton pisteet.^[1] Jos hän kaataa kaikki 10 keilaa kahdella yrityksellä eli tekee ”paikon” (merkitään /), hän saa ruudusta 10 pistettä plus seuraavan heiton pisteet. Jos keiloja jää kahdenkin heiton jälkeen pystyyn eli tulee ”jättö”, keilaaja saa siitä ruudusta vain kaatamiensa keilojen määrän mukaiset pisteet.^[2] Kymmenenteen ruutuun pelaaja voi tehdä kolme heittoa, kunhan hän ei tee jättöä toisella heitollaan.^[3]

Maksimipistemäärä kymmenen keilan keilailussa on 300 pistettä, joka voidaan saavuttaa heittämällä 12 kaatoa yhteen sarjaan.^[1]

Esimerkkisarja, jossa kunkin ruudun pistemäärä on lihavoituna:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
7 / 8 1	X	X	6 / X	7 / - 9	6 2	X 8 /			
18	27	53	73	93	113	123	132	140	160

- 1. ruutu: **(7+3) + 8** = 18 (paikko, joten pisteisiin lasketaan seuraava heitto mukaan)
- 2. ruutu: **18 + (8+1)** = 27
- 3. ruutu: **27 + 10 + 10 + 6** = 53 (kaato, joten lasketaan kaksi seuraavaa heittoa mukaan)
- 4. ruutu: **53 + 10 + (6+4)** = 73
- 5. ruutu: **73 + (6+4) + 10** = 93
- 6. ruutu: **93 + 10 + (7+3)** = 113
- 7. ruutu: **113 + (7+3) + 0** = 123
- 8. ruutu: **123 + (0+9)** = 132
- 9. ruutu: **132 + (6+2)** = 140
- 10. ruutu: **140 + (10+8+2)** = 160

Luokittelua

Kilpailijat luokitellaan Suomessa viiteen luokkaan erilaisia kilpailuja varten. Kun keilaajalle on kertynyt vähintään 24 kilpailusarjaa, määritellään hänelle hänen sarjojensa keskiarvosta luokka. Sen jälkeen hänen keskiarvonsa päivitetään viikoittain ja luokkatarkistus tehdään kahdesti vuodessa.^[4]

- M-luokkaan kuuluvat ne pelaajat, joiden keskiarvo on 205 tai yli
- A-luokkaan kuuluvat ne pelaajat, joiden keskiarvo on 195 tai yli, mutta alle 205
- B-luokkaan kuuluvat ne pelaajat, joiden keskiarvo on 175 tai yli, mutta alle 195
- C-luokkaan kuuluvat ne pelaajat, joiden keskiarvo on 155 tai yli, mutta alle 175
- D-luokkaan kuuluvat ne pelaajat, joiden keskiarvo on alle 155, sekä aloittavat keilaajat

Luokka voi nousta tai laskea, mutta kerran D-luokasta noussut keilaaja ei voi pudota koskaan takaisin D-luokkaan.^[4]

Historiaa

Monessa maassa ja kulttuurissa on omat ikivanhat pelinsä, joissa esineitä kaadettiin vierivillä tai liukuvilla kivillä. Keilailuna nykyisin tunnettu laji syntyi legendan mukaan Yhdysvalloissa Connecticutin osavaltiossa 1841, kun viranomaisten kieltoa kierrettiin lisäämällä peliin kymmenes keila. Kymmenen keilan pelistä tuli Yhdysvalloissa pian hyvin suosittua. New Yorkissa perustettiin vuonna 1895 kansallinen kattojärjestö

ABC, joka laati pelille yhtenäiset säännöt ja otti käyttöön nykyisen pistelaskujärjestelmän. Ammattilaisten järjestö PBA perustettiin 1958. Keilailu oli Yhdysvalloissa harrastuksena suosionsa huipulla 1960–1970-luvuilla.^[5]

Euroopassa amerikkalainen keilailu saavutti suosiota ensin Ruotsissa. Tukholman keilailuliiton vuonna 1923 järjestämää turnausta on myöhemmin kutsuttu ensimmäiseksi maailmanmestaruuskilpailuksi. Kansainvälinen lajiliitto IBA perustettiin 1926 Tukholmassa. Keilailun suosio kasvoi toisen maailmansodan jälkeen Euroopassa, Itä-Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Uusi lajiliitto FIQ perustettiin 1952, ja se järjesti ensimmäiset maailmanmestaruuskilpailunsa 1954 Helsingissä.^[5] Lajiliitto vaihtoi vuonna 2014 nimekseen World Bowling (WB)^[6] ja vuonna 2020 International Bowling Federation (IBF)^[7].

Suomeen amerikkalaistyyppinen keilailu tuli 1920-luvulla, kun avattiin ensimmäinen keilahalli ja perustettiin Helsingin Bowlingliitto. Suomen Keilailuliitto perustettiin 1939. Suomi on menestynyt kansainvälisissä kilpailuissa hyvin ja saavuttanut useita arvokisamitaleita, ja Mika Koivuniemi ja Osku Palermaa ovat 2000-luvulla menestyneet myös Yhdysvaltain PBA-kiertueella.^[5]

Samankaltaisia lajeja

Muita keilailumuotoja ovat muun muassa pienoiskeilailu, saksalaisperäinen keilailu, amerikkalainen duck-pin bowling, venäläinen keilapeli, karjalainen kyykkä ja biljardin keilapeli.

Lähteet

- Guérin, Serge: ”Keilailu”, *Liikunnan ja urheilun iloa*, s. 197. Alkuteos Copain des Sports. Suomentanut Rekiaro, Ilkka. OY Kirjalito AB, 1998. ISBN 951-28-3051-5.
- Suuri urheilulajikirja. Säännöt, tekniikka & taktiikka*, s. 272–273. (The Sports Book. The Sports. The Rules. The Tactics, 2015.) Asiantuntijana Ray Stubbs. Suomentanut Seppo Raudaskoski. Hämeenlinna: Karisto, 2016. ISBN 978-951-23-6001-7.
- Siukonen, Markku & Rantala, Risto: *Kaikki urheilusta*, s. 186–190. Helsingissä: Otava, 2006. ISBN 951-1-20841-1.
- Kilpailusäännöt 2015–2016 (<http://www.keilailu.fi/content/fi/1/42782/Kilpailus%E4%E4nn%F6t.html#s>). Suomen Keilailuliitto 9.6.2015.
- Kanerva, Juha & Tikander, Vesa: *Urheilulajien synty*, s. 149–152. Helsinki: Teos, 2012. ISBN 978-951-851-345-5.
- History (<https://web.archive.org/web/20160201111113/http://www.worldbowling.org/about/history/>). World Bowling. (englanniksi)
- World Bowlingin uudeksi nimeksi International Bowling Federation (<https://www.keilailu.fi/world-bowlingin-uudeksi-nimeksi-international-bowling-federation/>) *Suomen Keilailuliitto*. 3.11.2020. Viitattu 5.11.2020.

Aiheesta muualla

- Suomen keilailuliitto (<http://www.keilailu.fi/>).
- Keilailun MM Suomessa 1954 (<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2007/08/16/keilailun-mm-suomessa-1954>). Ylen Elävä arkisto.
- Helsingin Kaivopuiston keilarata 1839–1922 (<http://www.porssitieto.fi/kirjoitus/keilarata.html>).

Sivua on viimeksi muutettu 28. syyskuuta 2021 kello 21.38.

Teksti on saatavilla Creative Commons Attribution/Share-Alike -lisenssillä; lisäehtoja voi sisältyä. Katso käyttöehdot.
Wikipedia® on Wikimedia Foundationin rekisteröimä tavaramerkki.
Ongelma artikkelissa?